

(komunikat); 2) dr Szymon Hiżycki OSB (Tyniec): *Mniszki egipskie w hagiografii greckiej i koptyjskiej IV-IX w.* (referat); 3) ks. dr hab. Andrzej Uciecha (Katowice): *Imię attā [kobieta] znaczy metitā [przybycie], zbliżenie, zjednoczenie i obcowanie małżeńskie. Ewa w komentarzu Iszodada z Merw do Księgi Rodzaju* (komunikat). Również po tej części spotkania odbyła się dyskusja.

Na zakończenie spotkania głos zabrał Prezes Sekcji Patrystycznej – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, który dokonał podsumowania obrad, podziękował Organizatorom za logistyczne przygotowanie dorocznego zjazdu patrologów oraz podał ogłoszenia informując m.in. o tym, iż kolejny zjazd Sekcji Patrystycznej odbędzie się na Górze Św. Anny w dniach 19-21 września 2016 r., a tematem będzie „Egzegeza biblijna wczesnochrześcijańskiego Wschodu i jej echa na Zachodzie”.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

3. OJCOWIE PUSTYNI I JAN KASJAN – OJCIEC MONASTYCYZMU ZACHODNIEGO W 50. rocznicę ogłoszenia dekretu o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis* (Katowice, UŚ, 25-26 IX 2015)

W dniach 25-26 (piątek – sobota) IX 2015 r. na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Ojcowie Pustyni i Jan Kasjan – ojciec monastycyzmu zachodniego. W 50. rocznicę ogłoszenia dekretu o przystosowanej odnowie życia zakonnego „Perfectae caritatis”*. Organizatorami sympozjum były dwie instytucje naukowe: Katedra Teologii Patrystycznej i Historii Kościoła funkcjonująca na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (reprezentowana przez ks. dra hab. Andrzeja Uciechę) oraz Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie (reprezentowany przez ks. dra Arkadiusza Noconia). W anonsie ogłaszającym konferencję organizatorzy napisali: „50. rocznica ogłoszenia dekretu *Perfectae caritatis* Soboru Watykańskiego II stanowi świetną okazję do pogłębionych badań źródeł duchowości Europy w kontekście współczesnych przemian kulturowych, społecznych wyzwań i ideologicznych zagrożeń. Celem konferencji jest naukowa refleksja nad dziedzictwem Jana Kasjana (365-435), «inicjatora i myśliciela» w pierwszym okresie kształtowania się monastycyzmu zachodniego (ok. 339-435). Ten mistrz życia duchowego, asceta i mnich, uważany jest powszechnie za twórcę syntezy duchowości wschodniej i zachodniej, z której czerpały kolejne pokolenia wybitnych Europejczyków, jak Kasjodor, św. Benedykt z Nursji, św. Tomasz z Akwinu, św. Ignacy Loyola, św. Teresa z Avili. Duchowe bogactwo Kasjana posiada swoje źródło w doświadczeniu Ojców Pustyni. Chrześcijanin we współczesnym świecie może nie tylko podziwiać świętą mądrość egipskich mnichów, ale także naśladować ich życie. Organizatorzy konferencji zapraszają do udziału teologów i studentów teologii, mnichów i mniszki, zakonnice i zakonników, także historyków, patrologów, duszpasterzy, grupy modlitwne i ewangelizacyjne, wszystkich tych, którzy nie boją się podjąć poważnej i odważnej refleksji nad dziedzictwem europejskiego monastycyzmu i odpowiedzialną oceną jego współczesnej kondycji. Chcemy wydobyć

bogactwo pastoralno-profetycznych aspektów duchowości Jana Kasjana i mnichów egipskich, którzy w czasach wczesnego chrześcijaństwa byli prorokami i «znakiem sprzeciwu». W pierwszym dniu obrad («klasycznym») przewidziano interesujące referaty zagranicznych i polskich badaczy specjalizujących się w szeroko pojętej tematyce monastycyzmu wczesnochrześcijańskiego i reguł zakonnych. W drugim zaś dniu planujemy ćwiczenia i intensywną pracę w grupach, którą poprowadzą zakonni mistrzowie życia duchowego inspirowani myślą Jana Kasjana i egipskich Ojców pustyni!» (<https://www.facebook.com/events/497754057048481/>; dostęp 30 VI 2016).

Uroczyste otwarcie konferencji z udziałem J.E. Księdza Arcybiskupa Damiana Zimonia, rozpoczęło się o godz. 9.30. Ks. dr hab. Andrzej Uciecha powitał prelegentów i uczestników sympozjum, wprowadził słuchaczy w tematykę obrad oraz przypomniał najważniejsze fakty z życia Jana Kasjana. O godz. 10.00 rozpoczęła się pierwsza – przedpołudniowa – część sympozjum, która była zatytułowana „*Nie chcecie więc, aby was nazywano mistrzami*” (Mt 23, 10). Poświęcona była wybranym zagadnieniom obecnym w pismach Jana Kasjana. W czasie pierwszej sesji przedpołudniowej części sympozjum wygłoszono dwa referaty: 1) ks. Alexey Yandushev-Rumyantsev (Katolicki Instytut Teologiczny św. Jana Chryzostoma, Sankt Petersburg – Rosja): *La soteriologia in San Giovanni Cassiano*; 2) dr Roberto Fusco (Università Pontificia Salesiana, Rzym – Włochy): *Povertà e ricchezza negli scritti di Giovanni Cassiano, con uno sguardo alla letteratura monastica della tarda antichità*. Pierwszy z prelegentów przedstawił w skrócie najważniejsze założenia soteriologii Jana Kasjana, drugi natomiast omówił poglądy Jana Kasjana na temat bogactwa i ubóstwa, prezentując je w kontekście literatury monastycznej późnego antyku. Tę część sympozjum zamknęła przerwa kawowa.

Po przerwie rozpoczęła się druga sesja przedpołudniowej części konferencji, w czasie której referat wygłosił ks. dr Arkadiusz Nocoń (Pontificia Università Gregoriana, Rzym – Włochy): *La donna negli scritti di Giovanni Cassiano*, w którym przedstawił obraz kobiety nakreślony przez pryzmat treści zawartych w pismach Jana Kasjana. Po referacie miała miejsce dyskusja uwzględniająca wszystkie trzy wystąpienia, która przede wszystkim dotyczyła zagadnień związanych z rozumieniem przez Jana Kasjana ubóstwa oraz roli kobiet w życiu monastycznym i formacji duchowej. Po zakończeniu dyskusji miała miejsce przerwa obiadowa.

Po obiedzie, o godz. 15.00, wznowiono obrady rozpoczynając drugą – popołudniową – część konferencji, którą organizatorzy zatytułowali: *Walka z „demonem południa”*. Na tę część sympozjum miały składać się cztery referaty jednak z powodu nieobecności jednego z prelegentów (nie przybył o. dr Szymon Hiżycki OSB (Tyniec), który miał wygłosić referat pt.: *Meandry czystości według Jana Kasjana*), wygłoszono tylko trzy wykłady: 1) s. dr Małgorzata Anna Borkowska OSB (Staniątki): *O przydatności nauk Ojców Pustyni do formacji monastycznej dzisiaj*; 2) dr Przemysław Piwowarczyk (Uniwersytet Śląski): *Monastycyzm manichejski w Egipcie jako konkurencja dla monastycyzmu chrześcijańskiego*; 3) ks. dr hab. Andrzej Uciecha (Uniwersytet Śląski): *Między walką a ekstazą. Kasjan mistrzem kontemplacji*. Pierwsza prelegentka wskazała na aktualność zaleceń Ojców Pustyni dla współczesnej formacji monastycznej, jednocześnie podkreślając konieczność powrotu do źródeł. Drugi prelegent przybliżył zagadnienie monastycyzmu manichejskiego podkreślając jego stosunek do życia mniszego chrześcijan ortodoksyjnych. Ostatni zaś poruszył temat kontemplacji w nauczaniu Jana Kasjana. Również tę część konferencji zakończyła dyskusja.

W zamyśle organizatorów, drugi dzień konferencji (sobota – 26 IX 2015) miał być dniem warsztatów, w czasie których zaplanowano „ćwiczenia i intensywną pracę w grupach”. Ta część sympozjum była zatytułowana *Módl się i pracuj*. Poprowadzili ją zakonnicy mistrzowie życia duchowego inspirowani myślą Jana Kasjana i egipskich Ojców pustyni. Po krótkim wprowadzeniu merytorycznym i logistycznym, uczestnicy konferencji zostali podzieleni na trzy grupy ćwiczeniowe, które równocześnie (o godz. 9.15), lecz w trzech różnych miejscach, rozpoczęły warsztaty trwające po 45 minut. Pierwsza grupa, pod kierunkiem mistrzyni s. dr Małgorzaty Anny Borkowskiej OSB, zajęła się tematem: *Białe i bure. Życie codzienne mniszki*, a podstawą ćwiczeń były *Apoftegmaty* Ojców Pustyni. Druga grupa natomiast, pod kierunkiem mistrza ks. dra Janusza Śliwy SJ, zajęła się tematem: *Mądrość przewodnictwa duchowego i sztuka komunikacji*, zaś podstawą ćwiczeń była Rozmowa II: *O poznawaniu myśli* z dzieła *Collationes Patrum* Jana Kasjana. Trzecia zaś grupa, pod kierunkiem mistrza o. Tomasza Maniury OMI, zajęła się tematem: *Duchowy NordKapp w Niniwa Team*, a podstawą ćwiczeń była Rozmowa V: *O ośmiu wadach głównych* z dzieła *Collationes Patrum* Jana Kasjana. Następnie, w określonych godzinach (godz. 10.15 i 11.15), uczestnicy warsztatów zmieniali grupy tematyczne w taki sposób, że każdy uczestnik brał udział w każdym z paneli warsztatowych. Główną metodą warsztatową było czytanie i analizowanie przez uczestników ćwiczeń starożytnych tekstów monastycznych pod okiem zaproszonych Mistrzów, dzięki czemu słuchacze sami mogli się przekonać, czego uczą starożytni mistrzowie życia duchowego i monastycznego. Między poszczególnymi panelami miały miejsce piętnastominutowe przerwy.

Warto zauważyć, że konferencja zorganizowana na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego miała przede wszystkim wymiar praktyczny. Poprzez merytoryczne wprowadzenie (pierwszy dzień obrad) organizatorzy doprowadzili uczestników sympozjum do osobistego spotkania z praktycznym nauczaniem Ojców (drugi dzień obrad). Ponadto konferencja ta wpisuje się w postulowany przez Sobór Watykański II „powrót do źródeł”, realizowany m.in. poprzez ponowne odkrywanie i pogłębione analizowanie tekstów pisarzy wczesnochrześcijańskich, a zwłaszcza Ojców Kościoła. Postaci te, poprzez swe pisma, nieustannie inspirują do twórczych poszukiwań, co – jak miemam – udowodniło wrześnie spotkanie w Katowicach.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

4. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA HISTORYKÓW STAROŻYTNYCH „PRZEMOC W ŚWIECIE STAROŻYTNYM: ŹRÓDŁA, STRUKTURY, INTERPRETACJE” (Lublin, UMCS, 28-30 IX 2015)

Ogólnopolska konferencja pt. *Przemoc w świecie starożytnym: źródła, struktury, interpretacje* została zorganizowana przez Komisję Historii Starożytnej Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Zakład Historii Starożytnej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przy współudziale Wydziału I Nauk Humanistycznych Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz Stowarzyszenia na Rzecz Popularyzacji Kultury Antycznej „Hellas et Roma”. Rozpoczęła się ona w poniedziałek (28 IX)